

Hartree-Fock per a l'He

Considerem la funció de partícules independent per a l'estat fonamental de l'He $\Psi(\tau_1, \tau_2) = \phi(r_1)\phi(r_2)\Sigma(\sigma_1, \sigma_2)$, on $\phi(r_1)\phi(r_2)$ representa la doble ocupació de l'orbital fonamental ϕ i $\Sigma(\sigma_1, \sigma_2)$ és la funció d'espín.

L'hamiltonià el podem escriure $H(r_1, r_2) = h(r_1) + h(r_2) + V(r_1, r_2)$, on $h(r_i), i = 1, 2$ és un hamiltonià semblant a l'hidrogen (excepte que la càrrega nuclear ara és $Z = 2$ en lloc de $Z = 1$) i $V(r_1, r_2)$ és el terme de repulsió Coulòmbica.

Tenint en compte el principi variacional, el valor mitjà de l'energia $\langle E \rangle$ calculat en la forma $\langle \Psi | H | \Psi \rangle$ ha de ser major o igual que l'energia exacta E_0 , $\langle \Psi | H | \Psi \rangle \geq E_0$.

Sabem que la *correlació electrònica* impedeix que la funció de partícules independents $\Psi(\tau_1, \tau_2)$ siga la funció d'ona exacta de l'He, per molt adient que siga l'orbital ϕ que triem. Ara be, fent ús del principi variacional, podem cercar aquell orbital que fa que la funció $\Psi(\tau_1, \tau_2)$ siga la millor funció aproximada entre totes les aproximacions de partícules independents a la funció d'ona.

Calculem $\langle E \rangle$, tenint en compte que $\langle \Sigma(\sigma_1, \sigma_2) | \Sigma(\sigma_1, \sigma_2) \rangle = 1$:

$$\begin{aligned}
 \langle E \rangle &= \langle \phi(r_1) | \langle \phi(r_2) | (h(r_1) + h(r_2) + V(r_1, r_2)) | \phi(r_2) \rangle | \phi(r_1) \rangle \langle \Sigma(\sigma_1, \sigma_2) | \Sigma(\sigma_1, \sigma_2) \rangle \\
 &= \langle \phi(r_1) | [(h(r_1) + \epsilon + \langle \phi(r_2) | V(r_1, r_2) \phi(r_2) \rangle)] | \phi(r_1) \rangle \\
 &= \langle \phi(r_1) | [h(r_1) + W(\phi, r_1)] | \phi(r_1) \rangle \\
 &= \langle \phi(r_1) | F(\phi, r_1) | \phi(r_1) \rangle
 \end{aligned} \tag{1}$$

On F és un operador efectiu de la variable r_1 que està perfectament determinant si coneixem ϕ . És a dir, si coneguérem ϕ , que no el coneixem, podríem calcular l'energia òptima de l'estat fonamental de l'àtom d'He.

Aplicarem el mètode variacional a $\langle E \rangle_\phi$, on hem afegit el subíndex ϕ per a indicar que $\langle E \rangle$ depèn de la funció orbital que usem. Per trobar el mínim de $\langle E \rangle_\phi$ fem variar la funció ϕ , però aquesta variació la fem restringida a que no canvie la seua norma, és a dir, restringida a que $\langle \phi | \phi \rangle - 1 = 0$. Per trobar aquest mínim restringit farem ús del mètode de multiplicadors de Lagrange, és a dir, derivarem $[\langle E \rangle_\phi - \epsilon(\langle \phi | \phi \rangle - 1)]$ respecte la variable ϕ , on ϵ és el multiplicador indeterminat de Lagrange, i igualarem a zero aquesta derivada:

$$\begin{aligned}
 \frac{d\langle E \rangle}{d\langle \phi |} &= \frac{d}{d\langle \phi |} \{ \langle \phi | F | \phi \rangle - \epsilon(\langle \phi | \phi \rangle - 1) \} \\
 &= F | \phi \rangle - \epsilon | \phi \rangle \\
 &= 0 \\
 &\rightarrow F | \phi \rangle = \epsilon | \phi \rangle
 \end{aligned} \tag{2}$$

És a dir, l'orbital que fa mínima l'energia és l'auto-funció de l'operador F . Però, a la vegada, per poder calcular l'operador F necessitem saber quin és l'orbital ϕ . Aleshores utilitzem un mètode iteratiu simple (anomenat mètode auto-consistent o *self-consistent field method* en mecànica quàntica). És a dir, partim d'un orbital aproximat.¹ Anomenem ϕ_0 aquest orbital. Amb ell construïm $F_0 = F(\phi_0)$ i calculem el seu autovalor que anomenem ϵ_1 la seua auto-funció ϕ_1 que, en general, sortirà diferent a ϕ_0 (Cas contrari ja hauríem acabat: ϕ_0 és l'orbital òptim). Amb ϕ_1 construïm F_1 . A partir de F_1 trobem ϵ_2 i ϕ_2 . Seguim el procés iteratiu fins la convergència, és a dir, fins que $|\epsilon_{i+1} - \epsilon_i| < \Delta$, on Δ és l'error *acceptable* amb que podem calcular.

¹Per exemple, com $F = h + W$, eq. 1, fem que $W = 0$ i trobem les autofuncions de F sota aquesta aproximació, que sabem com fer-ho perquè són les auto-funcions del l'operador h que és semblant al d'hidrogen.